

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Саша Владимирова Тодорова, УНСС, специалност Социология

За дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност Социология в ЮЗУ, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата

Основание: съгласно Заповед №2673/13.11.2019 г. на Зам. ректора по НИД на ЮЗУ

Автор на дисертационния труд: Теодор Ангелов Тодоров, докторант

Тема на дисертационния труд: Социологически поглед към политическата класа. Училище за политики.

I. Информация за дисертанта

Теодор Тодоров е обучаван като редовен докторант в периода 15.01.2015 – 15.01.2018 г. по докторантска програма към катедра „Социология“ при Философски факултет на ЮЗУ по научна специалност Социология.

Средното си образование е завършил в Ломската гимназия „Найден Геров“, а висшето – в ЮЗУ. Завършва две специалности в ОКС „бакалавър“ – социология и психология и една в ОКС „магистър“ – по социология. Като студент е особено активен в Клуба на социолога към катедрата, а по-късно става и негов председател. Проявите му в различни научни форуми (национални и международни) го очертават като методичен и стриктен млад изследовател.

По време на докторантурата Теодор Тодоров стриктно спазва своя индивидуален план.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем на 470 страници. Ситуиран е в четири глави, увод, заключение, библиография и заключение.

Темата на дисертацията е изключително актуална. Новите политически условия, формирани във втората половина на миналия век, обективно налагат създаването на политическа класа от нов тип, чиито иманентно присъщи характеристики да осигуряват решаването на възникналите конфликти, и това да става по пътя на дипломатията, да изключва употребата на сила. Това налага специализирана подготовка на заетите с държавното управление и то в специализирани за това училища.

В началото на XXI век тази актуалност все повече се засилва, особено за страните от Източна Европа, където не малка част от заетите в политиката нямаха никаква подготовка за управление на високо държавно равнище.

В унисон с актуалността на проблема дисертантът точно и ясно е формулирал целта на дисертационния труд и произтичащите от нея задачи. Затова с основание той определя **обекта** на изследването си – съвременната политическа класа, а училищата за политици – предмет на изследването.

Дисертантът защитава тезата за наличие на корелация между личния успех на представителите на политическата класа и образователната им подготовка, получена в училището за политици.

Първа глава. Доказват се възможностите на дискурс анализа за изследване на генезиса на основните понятия в политологията. Възприемането на ясни методологически позиции осигурява постигнатото качество на научния анализ.

Втора глава. В тази глава е направен успешен опит за разкриване на влиянието на образователно-политическите системи върху формирането на политическата класа. Тук анализът с основание е насочен към ролята на политическото образование и политическата култура. Паралелното използване на социологическия и историческия анализ е разкрило възможността да се изведат общи закономерности в образователното устройство и формирането на политическата класа.

Трета глава. Постигната логическа последователност на теоретичния анализ в тази глава доказва, че качествата на конкретни политически личности са продукт на училищата за политици. За целта са анализирани типовете съвременни училища за политици: а.) в общества със силно или частично изразена социално-класова унаследеност; б.) в общества с приложение на социално-либералната протестантско-католическа идея; в.) в общества с религиозно-историческа обоснованост.

Четвърта глава. Аргументирано се доказва необходимостта от училища за политици. Прецизно са описани резултатите от отделните типове училища за политици на основата на сериозен сравнителен анализ.

III. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Съдържанието на дисертационния труд и осъществения анализ имат две изследователски полета – първо: факторното въздействие на образователно-политическите системи върху процеса на формирането на политическата класа и конкретни политически личности и второ: ефектът от дейността на отделните типове училища за политици.

Анализът е изграден на богата информационна база – използвани са 190 литературни източника, в т.ч. 9 архивни източници и 52 интернет сайтове. Професионално и умело е използвана събраната социологическа информация от проведените дълбочинни интервюта, осъществено наблюдение чрез участие, изследването на случаи и експертна оценка. Анализът

е съпроводен и с богат научен апарат. Удачно от гледна точка на пълнота на анализа е и приложението на историко-сравнителния и системно-структурния и дискурс анализа. Диалектичната философия също е намерила своето място. Всичко това дава основание да обобщим, че избраната методология на изследването отговаря на възприетата цел и произтичащите от нея задачи. Приложената методология крие и своята евристичност, изразена в научните постижения.

IV. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси.

Обобщено те могат да се представят в основни групи приноси, които се отнасят до:

Първо, развитието на теорията в третираната област, а именно:

- прецизиране класическите и съвременните концепции, изясняващи същността на основните понятия, свързани с връзката и взаимодействието между държавното управление и политическата система (политическа класа и елит, образователна система, училища за политици);
- изведените критерии, отнасящи се до типологизирането на училищата за политици и вътрешно присъщите им белези, различни за всеки отделен тип (за първия тип – социално-класовата унаследеност, либерално-протестантската католическа идея и религиозно-историческата обоснованост);
- оценката на спецификата на българската ситуация от гледна точка на резултатите от дейността на училищата за политици.

Второ, постижения, обогатяващи методологията и методическия инструментариум в емпиричните социологически изследвания. Към тях се отнасят:

- методическите основания за взаимното допълване между методите дълбочинно интервю, изследване на случаи, наблюдение с участие и експертна оценка;
- съчетаването на историко-сравнителния системно-структурния и дискурс анализа при определяне на естеството на функциониране на образователно-политическата система в България след 1989 г. и ефектите и дефектите в дейността на училищата за политици.

Трето, приноси, засягащи управленската практика, насочена към развитието на политическата система като цяло и политиците в частност:

- направените многоаспектни конкретни оценки на опита на редица страни в тази област. Сравнителният анализ е приложен изключително професионално. За сравнителните изследвания в исторически план оценките са важни сами по себе си.

- разкритите бариери, проблеми и предизвикателства пред политическото образование и политическата култура са ценни за управленската практика в тази област.

Посочените приноси и постижения на дисертанта без съмнение ще намерят подобаващо място в бъдещия фундамент на теорията и методологията във визираната област.

V. Оценка на публикациите на дисертанта

По темата на дисертационния труд са направени 10 публикации. Две от тях са в индексирания списание „Политика и религия“ – Белград (на английски език), две са статии в български списания и шест са доклади в сборници. По този начин дисертантът е верифицирал част от резултатите на изследователската си дейност.

VI. Оценка на автореферата

Съдържанието на автореферата, разположено на 37 страници отговаря на съдържанието на дисертационния труд и дава пълна представа за проведеното изследване, направения анализ и получените резултати.

VII. Критични бележки и препоръки

Непрекъснато нарастващата актуалност на изследвания проблем налага проучването му да продължи и в бъдеще.

С оглед популяризирането на проблематиката, препоръчвам дисертационния труд да се публикува. За целта е необходима цялостна редакция (научна, стилова и др.)

Да се опишат основните моменти от изследването, заедно с направените изводи, обобщения и препоръки в границите на 10-15 страници, които да се изпратят на заинтересованите институции.

VIII. Въпроси

Има ли действащи български политици, завършили училища за политици и, ако има, притежават ли те по-висока политическа култура?

IX. Заключение

Извършената изследователска работа е огромна по своите мащаби, трудоемкост и отделено време. Посочените приноси са показателни като доказателство за реализирането на поставената цел, произтичащите от нея задачи и неоспорими аргументи за доказване на докторската теза.

Всичко това представя дисертанта като един млад, сериозен и дълбоко мотивиран изследовател, изкушен да работи в научната сфера.

На това основание с убеденост предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Теодор Ангелов Тодоров в област на висшето

образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1.
Социология, антропология и науки за културата, докторска програма по Социология.

29.11.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Саша Тодорова)